

PERSEPSI IBU BAPA TERHADAP KAEDAH BERMAIN DALAM PEMBELAJARAN MATEMATIK AWAL KANAK-KANAK DI RUMAH

Parent's Perception on Playing Method in Early Childhood Mathematics at Home

Maisarah Mohd Alim¹, Syaza Hazwani Zaini^{2*}

¹Jabatan Pendidikan Awal Kanak-Kanak, Fakulti Pembangunan Manusia, Universiti Pendidikan Sultan Idris, Tanjong Malim, Perak, Malaysia

²Jabatan Pengajian Pendidikan, Fakulti Pembangunan Manusia, Universiti Pendidikan Sultan Idris, Tanjong Malim, Perak, Malaysia

maisarahmohdalim@gmail.com¹, syaza@fpm.upsi.edu.my²

***Corresponding Author**

Received: 05 November 2020; **Accepted:** 21 April 2021; **Published:** 03 Mei 2021

To cite this article (APA): Mohd Alim, M., & Zaini, S. H. (2021). Persepsi ibu bapa terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-Kanak Kebangsaan*, 10(2), 1-15. <https://doi.org/10.37134/jpak.vol10.2.1.2021>

To link to this article: <https://doi.org/10.37134/jpak.vol10.2.1.2021>

ABSTRAK

Kajian lepas telah membuktikan bahawa pendekatan yang digunakan oleh ibu bapa dalam membantu pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah tidak lagi berkesan seperti kaedah buku dan lembaran kerja serta menyebabkan kanak-kanak sukar untuk mempunyai kefahaman konsep yang baik serta pengaplikasian dalam kehidupan seharian. Lantaran itu, kajian ini perlu dijalankan untuk mengkaji persepsi ibu bapa terhadap kaedah bermain di rumah dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak. Objektif kajian ini adalah untuk; (i) mengukur tahap kepercayaan ibu bapa terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal di rumah; (ii) mengenal pasti kekangan ibu bapa dalam mengendalikan kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal di rumah; serta (iii) mengukur penglibatan ibu bapa terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal di rumah. Reka bentuk bagi kajian ini adalah kajian kuantitatif jenis tinjauan dengan menggunakan instrumen soal selidik yang diedarkan kepada ibu bapa serta penganalisisan data menggunakan SPSS versi 26 untuk memperolehi dapatan kajian ini dan dianalisis secara deskriptif. Sampel kajian ini telah dijalankan bersama ibu bapa seramai 68 orang dari empat buah pusat tadika dan taska yang terletak di kawasan Durian Tunggal, Melaka. Secara keseluruhannya, dapatan kajian menunjukkan ibu bapa sememangnya mempunyai kepercayaan yang tinggi terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal dengan skor min 4.20. Selanjutnya, skor min 2.76 membuktikan bahawa ibu bapa juga tidak mempunyai kekangan yang signifikan dalam mengendalikan aktiviti bermain dalam pembelajaran matematik awal di rumah. Namun, tahap penglibatan ibu bapa tidak begitu memberangsangkan dalam mengendalikan aktiviti bermain matematik di rumah bersama anak mereka dengan skor min sebanyak 3.66. Kesimpulannya, ibu bapa pada zaman sekarang sudah peka dan mengambil berat tentang trend mendidik anak mengikut kesesuaian dan sistem pendidikan terkini. Malahan, ibu bapa memadamkan aktiviti bermain dalam pembelajaran sebagai satu pendekatan yang mampu membina potensi dalam perkembangan kanak-kanak. Kajian ini menyarankan agar penglibatan ibu bapa dalam aktiviti bermain terhadap pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah perlu ditingkatkan termasuklah juga campur tangan daripada guru, penggubal dasar dan pihak bertanggungjawab yang terlibat dalam bidang awal kanak-kanak perlu berganding bahu untuk meningkatkan lagi kualiti dan kemenjadian kanak-kanak dalam pembelajaran matematik di peringkat prasekolah.

Kata Kunci: persepsi ibu bapa, kaedah bermain, pembelajaran matematik awal, pendidikan awal kanak-kanak

ABSTRACT

Past studies have proven that the approach used by parents in helping early childhood learning at home is no longer effective and encouraging, such as book and worksheets method as well as causing difficulties to have a clear understanding of concepts and applications in everyday life. Therefore, this study should be carried out to study parents' perception of playing at home in early childhood mathematics learning. The objective of this study is to; (i) identify the level of parent's belief parents towards the method of playing in early mathematics learning at home; (ii) identify constraints in the method of playing in early childhood learning at home; and (iii) measure parents' involvement in the method of playing in early childhood mathematics learning at home. The design of this study is quantitative method of survey by using questionnaires which were distributed to parents. The data obtained are analysis through SPSS version 26 and analyzed descriptively. The sample of this study was carried out with parents of 68 people from four kindergarten and childcare centres, located in the Durian Tunggal, Melaka. Overall, the findings of this study found that parents have a belief on playing method in early mathematics learning with score mean 4.20 and parents have no significant constraints with score mean 2.76 in carry out their playing activities at home. However, the level of parent's involvement is not very encouraging in handling mathematical activities at home with their children, which is at 3.66 mean score. In conclusion, parents nowadays are sensitive and concerned about the trend of educating children according to the suitability and education system. In fact, parents are looking forward at playing in learning as an approach capable of building potential in children's development. This study suggested that parents' involvement in playing activities towards early childhood learning should be improved with helps from teachers, policymakers and responsible parties involved in early childhood should work together to improve the quality and incidence of children in preschool learning.

Keywords: *parent's perception, playing method, early mathematic learning, early childhood education*

PENGENALAN

Pembelajaran matematik awal sudah bermula sebaik sahaja kanak-kanak mula bercakap, mereka akan mengaitkan perkataan dengan nombor, contohnya “umur saya 5 tahun”, “saya ada 10 jari” dan lagu-lagu yang dinyanyikan terselit nombor maka, proses matematik seperti membilang telah berlaku tanpa disedari (Abdul Halim, 2016). Dengan kata lain, proses pembelajaran matematik itu hadir tanpa dirancang secara formal dan boleh berlaku di dalam komunikasi spontan. Dalam konteks ini, bermain dalam pembelajaran matematik juga merupakan satu medium untuk kanak-kanak menyelidik dan mengembangkan ilmu dan pemikiran matematik mereka.

Tujuan utama dalam pendidikan matematik untuk kanak-kanak mahir dalam numerasi supaya mereka mampu mengembangkan kemahiran numerasi melalui aktiviti seharian seperti mengira, melihat bentuk, bercakap tentang ruang dan bentuk dan sebagainya. Pembelajaran numerasi yang menyeronokkan bagi kanak-kanak apabila mereka melaluinya dalam aktiviti bermain seperti menyanyi sambil membilang nombor. Hal ini bertepatan dengan kajian Shin dan Bacotang (2019) iaitu kanak-kanak yang diberi peluang bermain mempunyai tujuan yang jelas, menggunakan bahan untuk menyelesaikan masalah dan memerlukan tindakan untuk mencapainya matlamat, memberi peluang kanak-kanak menghubungkan bahan- bahan permainan dan menyediakan ruang kepada kanak- kanak berimaginasi.

Dalam era pendidikan yang semakin moden dan mencabar ini, pendidikan formal daripada sekolah sahaja belum cukup memadai untuk membantu perkembangan kanak-kanak. Sebenarnya, Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia 2013-2025 (PPPM) juga ada menyentuh isu tentang kerjasama dan penglibatan ibu bapa yang memainkan peranan yang penting dalam hasrat menjayakan pendidikan di negara kita. Dapatan kajian antarabangsa, *Program for International Student Assessment (PISA)* menunjukkan bahawa selain daripada minat ibu bapa dalam pendidikan anak mereka yang merupakan langkah awal yang penting,

faktor utama yang mendorong kepada pencapaian kanak-kanak adalah cara ibu bapa menghabiskan masa bersama anak di rumah (Malaysia Education Blueprint 2013-2025, 2013).

Tidak syak lagi, pembelajaran matematik awal kanak-kanak juga sebenarnya bukanlah semata-mata tugas guru untuk mendidik, namun usaha sama daripada ibu bapa juga diperlukan untuk mengajar anak-anak mereka di rumah terutamanya dalam kaedah bermain pembelajaran matematik awal. Jika guru di sekolah boleh mengajar kanak-kanak melalui kaedah bermain dalam matematik, maka ibu bapa juga boleh mendidik anak-anak mereka menggunakan kaedah yang sama. Bersangkutan pula, masih terdapat isu apabila kaedah bermain dalam matematik terutamanya di rumah agak kurang dititik beratkan oleh ibu bapa disebabkan mereka lebih mementingkan perkembangan literasi di peringkat awal usia kanak-kanak. Oleh itu, pentingnya ibu bapa untuk mempunyai pemahaman yang lebih tepat mengenai aktiviti dan tingkat laku semasa kanak-kanak bermain (Lin & Li, 2018).

Penyataan Masalah

Pendekatan yang digunakan oleh guru dan ibu bapa dalam membantu perkembangan matematik kanak-kanak tidak lagi selari dengan suasana pembelajaran pada zaman sekarang seperti kerja rumah atau lembaran kerja. Terdapat bukti yang mengatakan bahawa kerja rumah tidak berkesan dalam meningkatkan pencapaian dan mungkin mempunyai kesan negatif terhadap pembelajaran matematik kanak-kanak Hasil kajian Jay *et al.* (2018) mengatakan kerja rumah akan menjadi punca ketegangan antara ibu bapa dan anak-anak. Oleh itu, akan timbul ketidakyakinan bagi ibu bapa dalam membantu kanak-kanak terutamanya pembelajaran matematik awal yang lebih rumit. Dalam kajian lain juga, penglibatan ibu bapa terhadap pembelajaran anak di rumah lebih tertumpu kepada kemahiran literasi berbanding kemahiran numerasi. Di samping itu, kebanyakan kaedah bermain telah digantikan kepada bentuk aktiviti yang lebih berstruktur di sekolah mahupun di rumah (Cheeseman, 2019). Maksudnya di sini, ibu bapa tidak mengetahui bahawa suasana dan kesediaan pembelajaran matematik itu boleh berlaku dengan mudah di dalam rumah seperti melihat jam, menyukat barang masakan, mengira syiling dan objek lain yang mempunyai ciri dan perbezaan dari segi bentuk, warna dan lain-lain.

Jika diteliti dengan lebih mendalam, apabila anak mula ke sekolah, penglibatan ibu bapa boleh menjadi lebih kompleks (Jay *et al.*, 2018). Dalam kajian Fauziah *et al.*, (2014) menyatakan pemerhatian terhadap tadika mendapati bahawa ibu bapa kerap terlibat dengan aktiviti luar tadika seperti menemani anak mereka melawat muzium dan taman hiburan. Oleh itu, pengkaji melihat trend mendidik anak pada zaman sekarang berubah, kerana ibu bapa lebih gemar dengan aktiviti pembelajaran di luar berbanding aktiviti bermain dalam pembelajaran di rumah.

Apabila sistem sokongan daripada ibu bapa itu sendiri tidak begitu kukuh, maka ibu bapa juga tidak akan meletakkan usaha yang sepenuhnya untuk mewujudkan kaedah dan suasana pembelajaran matematik yang bermakna untuk kanak-kanak. Oleh itu, pentingnya untuk mempunyai kepercayaan dan kefahaman ibu bapa terhadap proses pembelajaran matematik kanak-kanak di rumah. Menurut Norly Jamil (2015), kurangnya pemahaman dan kepercayaan dalam matematik ini menyebabkan ilmu yang disampaikan tidak berkesan dan kanak-kanak menerima ilmu matematik yang salah. Antara lain, jika ibu bapa mempunyai kebimbangan dalam matematik, akan menyebabkan interaksi pembelajaran matematik di

rumah menjadi pengalaman tidak bermakna untuk kanak-kanak dan ibu bapa juga (Hart *et al.*, 2016).

Berdasarkan penjelasan tersebut, permasalahan kajian ini membuatkan pengkaji tertarik untuk menjalankan kajian tinjauan terhadap pembelajaran matematik awal kanak-kanak menggunakan kaedah bermain di rumah bersama penglibatan ibu bapa.

Objektif Kajian

Tujuan kajian tinjauan ini dijalankan adalah untuk;

- i. Mengukur tahap kepercayaan ibu bapa terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah.
- ii. Mengenal pasti kekangan ibu bapa dalam mengendalikan kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah.
- iii. Mengukur penglibatan ibu bapa terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah.

Persoalan Kajian

Persoalan kajian bertujuan untuk menjawab soalan-soalan berkaitan objektif kajian di atas, iaitu;

- i. Apakah tahap kepercayaan ibu bapa terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal di kanak-kanak di rumah?
- ii. Apakah kekangan ibu bapa dalam mengendalikan kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah?
- iii. Apakah penglibatan ibu bapa terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah?

TINJAUAN LITERATUR

Bermain adalah satu aktiviti penting dalam perkembangan kanak-kanak dan kritikal untuk seseorang kanak-kanak mencapai potensi diri mereka sepenuhnya (Ramlah, 2016). Melalui aktiviti bermain juga, kanak-kanak mengenal kebolehan dan keupayaan diri mereka sendiri daripada pelbagai sudut fizikal, kognitif, emosi dan rohani. Dalam Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan (KSPK), belajar melalui bermain adalah satu pendekatan yang terancang dan berstruktur bagi memberi peluang kepada murid untuk belajar dalam suasana yang bebas, selamat, menggembirakan dan bermakna (Kementerian Pendidikan Malaysia, 2016). Kanak-kanak juga akan belajar dan meneroka melalui aktiviti bermain kerana imganisasi mereka adalah tinggi. Oleh itu, kanak-kanak harus diberikan kebebasan dan hak untuk bermain oleh ibu bapa, guru dan pengusaha tadika atau taska (Nachiappan *et al.*, 2017).

Lanjutan itu, Teori Piaget adalah salah satu penyumbang dalam memperjelaskan bagaimana kanak-kanak dapat membina kefahaman matematik mereka sendiri bermula dengan bermain objek maujud seperti menyusun blok, kemudian beransur kepada asas pengenalan seperti jisim, bentuk geometri dan sebagainya sehingga berakhir dengan

penyelesaian operasi matematik yang kompleks. Teori Perkembangan Piaget yang memperincikan bahawa keaktifan seorang kanak-kanak dalam mengenali dunia persekitaran mereka mengikut peringkat umur dan tahap keupayaan yang bersesuaian.

Dalam konteks kajian ini, teori-teori yang berkait rapat dengan perkembangan matematik awal kanak-kanak dan kaedah bermain bersama ibu bapa di rumah adalah Teori Konstruktiviti oleh Vygotsky yang menjelaskan tentang sistem sokongan yang diperlukan oleh kanak-kanak dalam membantu perkembangan diri mereka. Konsep *Zone of Proximal Development (ZPD)* yang diperkenalkan oleh Vygotsky menyatakan bahawa proses pembelajaran kanak-kanak adalah dibantu oleh orang lain yang lebih berpengetahuan (Jaslinah, 2014). Selain itu juga, teori *scaffolding* amat sesuai bagi menjelaskan peranan ibu bapa dalam membantu perkembangan kanak-kanak di rumah (Zainiah, 2017).

Akhir sekali, Teori Penglibatan Ibu Bapa oleh Epstein yang mengupas mengenai peranan ibu bapa dalam membantu akademik anak-anak di rumah dan sekolah. Menurut teori Epstein memperkenalkan satu rangka kerja yang berfokuskan kepada kekeluargaan, persekolahan dan komuniti di mana kanak-kanak merupakan individu utama yang terlibat (Newman *et al.*, 2019). Penglibatan secara langsung ini akan lebih menggalakkan ibu bapa menyediakan bahan pembelajaran untuk anak-anak di rumah dan hal ini akan memberi kesedaran kepada ibu bapa bahawa pendidikan awal kanak-kanak adalah suatu yang menyeronokkan (Paedah, 2011).

Oleh sebab itu, penglibatan ibu bapa dalam pembelajaran kanak-kanak amatlah diperlukan kerana ianya mampu menyumbang kepada pencapaian akademik mereka di sekolah. Sokongan ini merupakan satu konsep *complimentary learning* bagi membantu pencapaian segala keperluan dan kejayaan kanak-kanak (Fauziah *et al.*, 2014). Tambahan, sokongan dan penglibatan ibu bapa di rumah dikatakan berlaku apabila ibu bapa membantu anak-anak menyiapkan kerja sekolah, memberi sokongan dan galakan kepada anak-anak untuk belajar, menyediakan masa dan tempat belajar yang sesuai dan selesa untuk anak-anak, menunjukkan tingkah laku yang baik kepada anak-anak dan sentiasa memeruntukkan masa untuk mereka (Rizalina, 2014).

METODOLOGI

Reka Bentuk Kajian

Reka bentuk kajian ini adalah kajian kuantitatif jenis tinjauan. Selanjutnya, kajian tinjauan yang menggunakan kaedah kuantitatif adalah berdasarkan kategori kuantiti yang menggunakan angka, skor dan kekerapan; dan perbezaannya dengan kajian yang menggunakan kaedah kualitatif adalah dari tiga aspek, iaitu metodologi, teknik pengumpulan data dan jenis data (Noraini Idris, 2010). Dengan itu, data-data yang dikumpul dalam kajian ini bersumberkan daripada borang soal selidik. Data-data yang diperolehi ini akan dianalisis secara dekriptif serta dipersembahkan dalam bentuk statistik.

Populasi dan Persampelan Kajian

Dalam kajian ini populasi merujuk kepada kumpulan ibu bapa yang mempunyai anak yang bersekolah di pusat tadika dan asuhan dalam daerah Durian Tunggal, Melaka. Jumlah

populasi adalah seramai 80 orang. Berdasarkan Kritchie dan Morgan, jumlah sampel yang perlu dipilih adalah seramai 66 orang. Justeru, dalam kajian ini, pengkaji menetapkan jumlah sampel adalah seramai 68 orang. Pengkaji telah mengedarkan borang soal selidik kepada 68 orang ibu bapa. Justifikasi pemilihan pusat tadika dan asuhan di kawasan Durian Tunggal adalah kerana lokasinya terletak di luar bandar yang sedang membangun serta terdapat banyak golongan sasaran yang berstatus bekerja. Oleh itu, kesesuaian lokasi dan sampel kajian mampu memenuhi aspek dalam kajian ini.

Instrumen Kajian

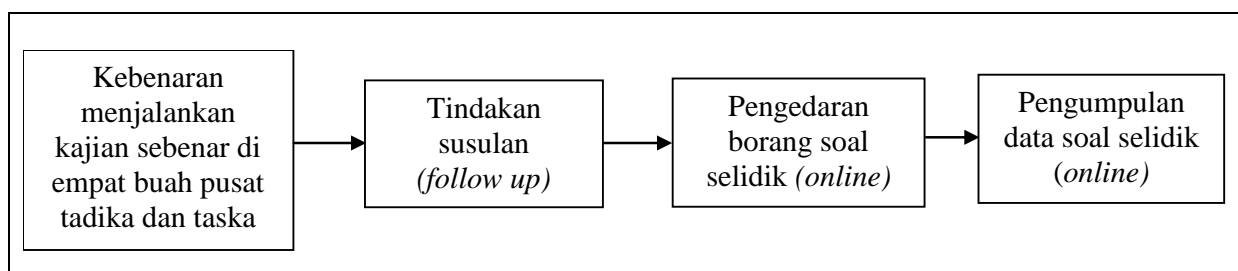
Dalam instrumen kajian ini terdapat empat bahagian penting, iaitu (A) demografi, (B) tahap kepercayaan ibu bapa terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah, (C) kekangan ibu bapa dalam mengendalikan kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah dan akhir sekali (D) penglibatan ibu bapa terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah.

Pada instrumen bahagian B, C dan D, pengkaji menggunakan Skala Likert untuk memberi *rating* kepada ibu bapa. Skala Likert Lima Mata digunakan untuk mengukur tahap kepercayaan ibu bapa terhadap kaedah bermain serta kekangan ibu bapa dalam mengendalikan kaedah bermain pembelajaran matematik awal di rumah. Selain itu, Skala Likert Enam Mata digunakan untuk mengukur penglibatan ibu bapa bersama anak-anak mereka melakukan aktiviti bermain matematik di rumah.

Pengkaji juga telah menggunakan borang soal selidik yang telah diadaptasikan daripada *The Parent Play Belief Scale (PPBS)* untuk mengukur tahap kepercayaan ibu bapa mengenai kanak-kanak dengan aktiviti bermain. Pada bahagian soalan ini terdapat 6 item yang mengukur kepercayaan ibu bapa terhadap bermain serta aktiviti pra-akademik.

Kemudian, *Home Environment Survey (HME)* juga telah diadaptasikan untuk mengenal pasti kekangan ibu bapa dalam mengendalikan kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah serta mengukur penglibatan ibu bapa terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah. Terdapat 6 item yang menyatakan kekangan yang dihadapi oleh ibu bapa dalam mengendalikan aktiviti bermain disusuli dengan 25 item yang menggambarkan aktiviti bermain matematik di rumah.

Prosedur Pengumpulan Data

Rajah 1. Pelaksanaan Pengumpulan Data Bagi Kajian Tinjauan

Kaedah Analisis Data

Dalam kajian ini, pengkaji telah mengukur tahap dan kekerapan daripada responden, maka statistik deskriptif digunakan dalam penyelidikan ini. Statistik deskriptif akan mengeluarkan data dalam bentuk kekerapan, peratusan, skor min dan sisihan piawai. Data-data ini diproses dengan menggunakan perisian statistik SPSS versi 26 (*Statistical Package for Social Sciences*) dan keputusan dan dijadualkan berdasarkan frekuensi dan peratusan.

DAPATAN KAJIAN

Pada bahagian ini membincangkan dapatan deskriptif yang mengandungi nilai min, sisihan piawai dan peratusan untuk setiap persoalan kajian. Bagi menentukan tahap nilai min bagi setiap item yang dikaji, penyelidik mengkategorikan dan menginterpretasikan skor min ke dalam 5 tahap seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 1 di bawah;

Jadual 1
Interpretasi Skor Purata ke Dalam 5 Tahap

Skor Purata	Interpretasi
1.00 hingga 1.89	Sangat Rendah
1.90 hingga 2.69	Rendah
2.70 hingga 3.49	Sederhana
3.50 hingga 4.29	Tinggi
4.30 hingga 5.00	Sangat Tinggi

Sumber daripada Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan (2006).

Tahap Kepercayaan Ibu Bapa terhadap Kaedah Bermain dalam Pembelajaran Matematik Awal Kanak-Kanak di Rumah

Kajian ini bertujuan untuk mengukur tahap kepercayaan ibu bapa terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah. Dapatan menunjukkan kekerapan, peratusan, min dan sisihan piawai. Hasil penganalisan maklumat adalah seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 2.

Analisis menunjukkan item B1 iaitu 'Kanak-kanak dapat meningkatkan perkembangan matematik awal melalui bermain' mencatatkan nilai min tinggi iaitu 4.53 dengan sisihan piawai 0.634. Bagi item ini, seramai 40 responden (58.8%) sangat bersetuju, 25 responden (36.8%) setuju kemudian disusuli dengan 2 responden (2.9%) tidak setuju dan akhir sekali, seorang responden (1.5%) sahaja menyatakan sangat tidak bersetuju dengan pernyataan tersebut. Pernyataan item B1 telah mendapat persetujuan ibu bapa yang paling tinggi dengan menyatakan bahawa kanak-kanak sememangnya dapat meningkatkan matematik awal mereka melalui bermain.

Selanjutnya, min paling terendah pada bahagian B borang soal selidik ini adalah item B6 'Adalah penting untuk anak saya mempunyai tahap akademik yang baik daripada bermain

dengan baik' dengan bacaan min sebanyak 3.50 dan sisihan piawai 1.029. Seramai 22 responden menyatakan neutral (32.4%) dan 21 responden (30.9%) bersetuju. Kemudian disusuli dengan 13 responden (19.1%) menyatakan sangat bersetuju, 11 responden (16.2%) tidak bersetuju dan diakhiri dengan seorang responden (1.5%) sangat tidak bersetuju. Demikian itu, kebanyakan ibu bapa hanya menyatakan pendapat secara neutral sahaja bahawa adalah penting untuk anak mereka mempunyai tahap akademik yang baik berbanding bermain.

Kesimpulannya, interpretasi bagi menjawab persoalan mengukur tahap kepercayaan ibu bapa terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah adalah ibu bapa sememangnya mempunyai tahap kepercayaan yang tinggi bahawa kanak-kanak mempelajari banyak perkara melalui bermain dan seramai 40 responden menyatakan sangat bersetuju dengan pernyataan tersebut. Sebaliknya, bacaan min paling terendah dengan jumlah 22 responden adalah ibu bapa menyatakan kepercayaan secara neutral sahaja bagi kenyataan 'Adalah penting untuk anak saya mempunyai tahap akademik yang baik daripada bermain dengan baik'.

Jadual 2

Tahap kepercayaan ibu bapa terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah.

Bil	Pernyataan	STS (%)	TS (%)	N (%)	S (%)	SB (%)	Min	SP
B1	Kanak-kanak dapat meningkatkan perkembangan matematik awal melalui bermain.	0 (0)	1 (1.5)	2 (2.9)	25 (36.8)	40 (58.8)	4.53	0.634
B2	Kanak-kanak perlu bermain setiap hari.	0 (0)	0 (0)	11 (16.2)	36 (52.9)	21 (30.9)	4.15	0.675
B3	Bermain membantu kanak-kanak untuk bersedia ke sekolah.	0 (0)	0 (0)	12 (17.6)	28 (41.2)	28 (41.2)	4.24	0.735
B4	Kanak-kanak mempelajari banyak perkara melalui bermain.	0 (0)	1 (1.5)	4 (5.9)	24 (35.3)	39 (57.4)	4.49	0.680
B5	Saya menunjukkan contoh yang baik kepada anak saya semasa bermain.	0 (0)	0 (0)	6 (8.8)	38 (55.9)	24 (35.3)	4.26	0.614
B6	Adalah penting untuk anak saya mempunyai tahap akademik yang baik daripada bermain dengan baik.	1 (1.5)	11 (16.2)	22 (32.4)	21 (30.9)	13 (19.1)	3.50	1.029
Nilai Keseluruhan							4.20	

Kekangan Ibu Bapa dalam Mengendalikan Kaedah Bermain dalam Pembelajaran Matematik Awal Kanak-kanak di Rumah

Kajian ini juga mempunyai tujuan untuk mengenal pasti kekangan ibu bapa dalam mengendalikan kaedah bermain dalam pembelajaran matematik kanak-kanak awal di rumah. Dapatan menunjukkan kekerapan, peratusa, min dan sisihan piawaian. Hasil penganalisan maklumat adalah seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 3.

Analisis menunjukkan item C2 iaitu ‘Saya mempunyai kekangan untuk menyediakan bahan permainan yang sesuai untuk anak saya bermain’ mendapat nilai min yang tertinggi dengan bacaannya 3.12 dan sisihan piawaian sebanyak 1.072. Data bagi item C2 menunjukkan seramai 23 responden (33.8%) menyatakan neutral, 18 responden (26.5%) setuju, 16 responden (23.5%), tidak setuju, 7 responden (10.3%) dan 4 responden (5.9%) sangat tidak bersetuju. Ini bermakna, ibu bapa menyifatkan neutral terhadap kekangan menyediakan bahan permainan yang sesuai untuk anak mereka bermain.

Sebaliknya, bahagian B juga mempunyai skor min terendah iaitu pada item C3 ‘Saya tidak dapat mengawal anak saya ketika bermain’ dengan bacaan 2.53 dan sisihan piawaian 0.954. Item C3 mencatatkan skor min yang paling terendah pada bahagian soalan ini. Dapatan menunjukkan, seramai 33 responden (48.5%) menyatakan tidak setuju dan 19 responden (27.9%) menyatakan neutral bagi pernyataan tersebut. Kemudian, seramai 7 responden (10.3%) menyatakan setuju dan 6 responden (8.8%) menyatakan sangat tidak bersetuju. Diakhiri dengan seramai 3 responden (4.4%) menyatakan sangat bersetuju dengan pernyataan item C3. Dengan itu, kebanyakan ibu bapa juga tidak bersetuju apabila dihujahkan sebagai tidak dapat mengawal anak mereka ketika bermain sebagai suatu kekangan yang dihadapi oleh mereka.

Kesimpulannya, interpretasi untuk menjawab persoalan kajian kedua iaitu mengenal pasti kekangan ibu bapa dalam mengendalikan kaedah bermain dalam pembelajaran matematik kanak-kanak awal di rumah ibu bapa tidak mempunyai kekangan yang begitu ketara dari semua aspek. Ibu bapa memberikan pandangan tidak bersetuju dengan pernyataan kekangan yang berlaku antara mereka dan anak mereka terutamanya dalam menyediakan bahan permainan yang sesuai untuk anak mereka bermain di rumah.

Jadual 3

Kekangan ibu bapa dalam mengendalikan kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah.

Bil	Pernyataan	STS (%)	TS (%)	N (%)	S (%)	SB (%)	Min	SP
C1	Saya mempunyai kekangan masa untuk bermain bersama anak saya.	5 (7.4)	17 (25.0)	30 (44.1)	11 (16.2)	5 (7.4)	2.91	1.004
C2	Saya mempunyai kekangan untuk menyediakan bahan permainan yang sesuai untuk anak saya	4 (5.9)	16 (23.5)	23 (33.8)	18 (26.5)	7 (10.3)	3.12	1.072

	bermain.								
C3	Saya tidak dapat mengawal anak saya ketika bermain.	6 (8.8)	33 (48.5)	19 (27.9)	7 (10.3)	3 (4.4)	2.53	0.954	
C4	Saya tidak mempunyai ruangan yang sesuai untuk anak saya bermain.	6 (8.8)	31 (45.6)	13 (19.1)	15 (22.1)	3 (4.4)	2.68	1.057	
C5	Saya tidak mempunyai kemahiran untuk melakukan aktiviti bermain bersama anak saya.	9 (13.2)	25 (36.8)	22 (32.4)	11 (16.2)	1 (1.5)	2.56	0.968	
C6	Saya tidak mempunyai alat permainan yang sesuai untuk melaksanakan aktiviti bermain dalam pembelajaran.	6 (8.8)	24 (35.3)	21 (30.9)	13 (19.1)	4 (5.9)	2.78	1.049	
Nilai Keseluruhan								2.76	

Penglibatan Ibu Bapa terhadap Kaedah Bermain dalam Pembelajaran Matematik Awal Kanak-kanak di Rumah

Akhir sekali, kajian ini dilaksanakan untuk mengukur penglibatan ibu bapa terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah. Dapatan menunjukkan kekerapan, peratusan, min dan sisihan piawaian. Hasil pengalisan maklumat adalah seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 4.

Analisis menunjukkan item D19 iaitu 'Bermain dengan legos dan blok' mendapat skor min tertinggi dengan bacaan 4.82 dan sisihan piawaian sebanyak 1.269. Seramai 24 responden (35.3%) menyatakan setiap hari dan setiap minggu, 11 responden (16,2%) dua ke tiga kali sebulan, 4 responden (5.9%) tujuh ke 12 kali sebulan dan disusuli dengan 3 responden (4.4%) satu ke enam kali setahun dan 2 responden (2.9%) tidak pernah. Ini menunjukkan bahawa ibu bapa semenangnya sering melakukan aktiviti bermain legos dan blok bersama anak-anak setiap hari dan setiap minggu.

Selain itu, analisis data pada bahagian ini juga mencatatkan skor min yang paling terendah iaitu item D15 'Melakar peta dan pelan rumah atau bangunan dalam permainan treasure hunt'. Item D15 mencatatkan skor min yang terendah iaitu 2.62 dan sisihan piawaian 1.536. Data menunjukkan seramai 24 responden (35.3%) menyatakan tidak pernah melakukan aktiviti tersebut, 14 responden (20.6%) tujuh ke 12 kali setahun, 11 responden (16.2%) dua ke tiga kali sebulan, 10 responden (14.7%) satu ke enam kali setahun, 6 responden (8.8%) menyatakan setiap minggu dan akhir sekali 3 responden (4.4%) menyatakan setiap hari mereka melakukan aktiviti tersebut. Ini menunjukkan sejumlah besar ibu bapa semenangnya tidak pernah melakukan aktiviti melakar peta dan pelan rumah bersama anak-anak mereka di rumah.

Kesimpulannya, interpretasi kepada persoalan kajian bagi mengukur penglibatan ibu bapa terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah mendapati bahawa terdapat aktiviti yang telah dijalankan oleh ibu bapa bersama anak mereka secara kerap seperti bermain lego dan blok, bersoal jawab mengenai wang semasa membeli belah dan sebagainya. Namun, masih juga terdapat aktiviti yang tidak pernah dijalankan di rumah oleh ibu bapa dalam membantu anak mereka meningkat perkembangan matematik awal. Contohnya, aktiviti melakar peta dan pelan bangunan dalam permainan treasure hunt, bermain dengan sempoa dan bermain dengan tikar matematik 'play math mat'.

Jadual 4

Penglibatan ibu bapa terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak di rumah.

Bil	Pernyataan	1 (%)	2 (%)	3 (%)	4 (%)	5 (%)	6 (%)	Min	SP
D1	Mengenal nombor dengan bermain kad imbas/ <i>flashcard</i> .	4 (5.9)	7 (10.3)	8 (11.8)	18 (26.5)	21 (30.9)	10 (14.7)	4.10	1.405
D2	Bermain nombor menggunakan nombor magnet.	19 (27.9)	9 (13.2)	8 (11.8)	15 (22.1)	11 (16.2)	6 (8.8)	3.12	1.715
D3	Menyusun kategori objek mengikut warna, bentuk dan saiz.	6 (8.8)	9 (13.2)	12 (17.6)	14 (20.6)	15 (22.1)	12 (17.6)	3.87	1.564
D4	Mengajar kanak-kanak operasi tambah tolak menggunakan <i>lego</i> , tanah liat dan lain-lain.	14 (20.6)	6 (8.8)	9 (13.2)	19 (27.9)	16 (23.5)	4 (5.9)	3.43	1.586
D5	Berbual mengenai wang semasa membeli belah seperti "berapakah harga itu?"	4 (5.9)	3 (4.4)	11 (16.2)	8 (11.8)	29 (42.6)	13 (19.1)	4.38	1.393
D6	Mengukur dan menyukat bahan masakan.	8 (11.8)	7 (10.3)	13 (19.1)	18 (26.5)	12 (17.6)	10 (14.7)	3.72	1.544
D7	Bermain dengan kalkulator.	12 (17.6)	6 (8.8)	13 (19.1)	19 (27.9)	10 (14.7)	8 (11.8)	3.49	1.5888
D8	Membuat koleksi seperti syiling dan setem.	18 (26.5)	5 (7.4)	9 (13.2)	13 (19.1)	12 (17.6)	11 (16.2)	3.43	1.831

D9	Menggunakan tarikh dan kalendar.	10 (14.7)	9 (13.2)	10 (14.7)	10 (14.7)	18 (26.5)	11 (16.2)	3.74	1.698
D10	Membaca buku cerita nombor.	4 (5.9)	5 (7.4)	12 (17.6)	21 (30.9)	17 (25.0)	9 (13.2)	4.01	1.344
D11	Bermain <i>board game</i> seperti dam ular dan monopoli.	12 (17.6)	7 (10.3)	11 (16.2)	19 (27.9)	16 (23.5)	3 (4.4)	3.43	1.509
D12	Menggunakan aplikasi dan permainan video untuk aktiviti nombor, operasi mudah, corak, bentuk dan lain-lain.	6 (8.8)	4 (5.9)	10 (14.7)	12 (17.6)	24 (35.3)	12 (17.6)	4.18	1.496
D13	Berinteraksi dengan jam (seperti menunjukkan kepada anak dimana jarum besar dan kecil serta membincangkan apa yang harus dilakukan).	5 (7.4)	5 (7.4)	8 (11.8)	9 (13.2)	22 (32.4)	19 (27.9)	4.40	1.547
D14	Bermain dengan <i>puzzles</i> (<i>picture puzzles, slide puzzles, 3D puzzles</i>).	9 (13.2)	5 (7.4)	11 (16.2)	25 (36.8)	13 (19.1)	5 (7.4)	3.63	1.424
D15	Melakar peta dan pelan rumah atau bangunan dalam permainan <i>treasure hunt</i> .	24 (35.3)	10 (14.7)	14 (20.6)	11 (16.2)	6 (8.8)	3 (4.4)	2.62	1.536
D16	Mengukur panjang dan lebar sesuatu objek.	7 (10.3)	6 (8.8)	19 (27.9)	17 (25.0)	14 (20.6)	5 (7.4)	3.59	1.385
D17	Menggunakan kit model untuk membina kapal terbang, haiwan, dinasour dan <i>doll house</i> .	6 (8.8)	10 (14.7)	5 (7.4)	26 (38.2)	15 (22.1)	6 (8.8)	3.76	1.415
D18	Tambah dan tolak di dalam	9 (13.2)	12 (17.6)	10 (14.7)	8 (11.8)	18 (26.5)	11 (16.2)	3.69	1.704

kepala.

D19	Bermain dengan legos dan blok.	2 (2.9)	3 (4.4)	4 (5.9)	11 (16.2)	24 (35.3)	24 (35.3)	4.82	1.269
D20	Bermain dengan sempoa/ <i>abacus</i> .	27 (39.7)	7 (10.3)	6 (8.8)	16 (23.5)	10 (14.7)	2 (2.9)	2.72	1.656
D21	Bermain dengan dadu / <i>dominos</i> .	14 (20.6)	5 (7.4)	11 (16.2)	29 (42.6)	6 (8.8)	3 (4.4)	3.25	1.429
D22	Melipat dan memotong kertas dan membentuk dan membentuk 3D objek (origami, kapal terbang).	8 (11.8)	12 (17.6)	11 (16.2)	22 (32.4)	10 (14.7)	5 (7.4)	3.43	1.438
D23	Bermain dengan tikar matematik / <i>play math mat</i> .	22 (32.4)	7 (10.3)	14 (20.6)	16 (23.5)	7 (10.3)	2 (2.9)	2.78	1.515
D24	Menggunakan nombor merujuk kepada suhu, masa dan tarikh.	10 (14.7)	9 (13.2)	10 (14.7)	13 (19.1)	15 (22.1)	11 (16.2)	3.69	1.677
D25	Belajar dan bernyanyi lagu matematik.	5 (7.4)	5 (7.4)	9 (13.2)	15 (22.1)	13 (19.1)	21 (30.9)	4.31	1.567
Nilai Keseluruhan								3.66	

PERBINCANGAN DAN IMPLIKASI KAJIAN

Secara keseluruhannya hasil kajian menunjukkan bahawa ibu bapa mempunyai tahap kepercayaan yang tinggi terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak. Data menunjukkan sebilangan besar ibu bapa memberikan persepsi sangat bersetuju bahawa aktiviti bermain dapat meningkatkan kemahiran matematik awal. Kajian ini selari dengan dapatan kajian Missall *et al.* (2017) yang membuktikan ibu bapa lebih memilih untuk mempunyai interaksi yang lebih menyeronokkan seperti *number games*, *playing with shapes*, *numbering for fun* dan arahan berstruktur seperti *teaching how to count objects*, *doing basic math*, *identifying shapes* dalam pembelajaran matematik awal bersama anak mereka.

Dari aspek kekangan ibu bapa dalam mengendalikan aktiviti bermain matematik di rumah bersama anak mereka juga tidaklah begitu signifikan kerana tahap kekangan yang dihadapi oleh mereka hanya sederhana. Dapatan menunjukkan bahawa ibu bapa tidak mempunyai masalah yang kritikal dalam menyediakan bahan permainan dan ruang serta peruntukkan masa untuk bermain bersama anak mereka di rumah. Kanak-kanak masih boleh melakukan aktiviti bermain dengan menggunakan gajet, bermain teka-teki nombor, berbual mengenai wang dan sebagainya bersama anak-anak mereka. Dapatan ini sejajar dengan kajian Jay *et al.* (2018) yang mengatakan ibu bapa menggunakan barangan harian dalam

persekitaran rumah untuk mewujudkan peluang bagi aktiviti matematik termasuklah penggunaan pembaris dan pita ukur untuk mengukur ketinggian, lebar dan kedalaman objek yang berada di sekeliling rumah.

Sungguhpun demikian, penglibatan ibu bapa dalam mengendalikan aktiviti bermain matematik awal di rumah bersama anak mereka masih berada tahap sederhana walaupun mereka mempunyai tahap kepercayaan yang tinggi dan tiada kekangan yang kritikal untuk menjalankan aktiviti bermain matematik awal tersebut. Oleh itu, pengkaji merumuskan bahawa ibu bapa juga tidak menyedari bahawa persekitaran di rumah juga boleh membantu dan mendidik anak mereka tentang konsep matematik awal. Dapatan ini dapat disokong dalam kajian Fenton *et al.* (2016). Terdapat juga sesetengah ibu bapa dan pendidik awal kanak-kanak tidak menyedari akan aktiviti harian kanak-kanak yang kaya dengan potensi pembelajaran matematik.

Penglibatan ibu bapa dalam melakukan aktiviti matematik awal melalui kaedah bermain bersama anak di rumah bukanlah satu perkara mudah kerana aktiviti ini memerlukan kefahaman, pengetahuan ilmu, kesediaan serta kesedaran yang tinggi oleh ibu bapa untuk melakukannya. Walaupun pembelajaran matematik boleh dilaksanakan dalam bentuk pendidikan formal di sekolah, namun ibu bapa juga digalakkan untuk mengambil peranan untuk menarik minat dan menyokong anak mereka melakukan aktiviti bermain matematik bermula dari rumah. Hasil kajian mendapati bahawa perkembangan matematik awal kanak-kanak yang melibatkan komitmen daripada ibu bapa adalah masih kurang apabila aktiviti-aktiviti sudah menjadi kepada bentuk permainan pembelajaran.

KESIMPULAN

Secara keseluruhannya hasil kajian menunjukkan bahawa ibu bapa mempunyai tahap kepercayaan yang tinggi terhadap kaedah bermain dalam pembelajaran matematik awal kanak-kanak. Dari aspek kekangan ibu bapa dalam mengendalikan aktiviti bermain matematik di rumah bersama anak mereka juga tidaklah begitu signifikan kerana tahap kekangan yang dihadapi oleh mereka hanya sederhana rendah sahaja. Akan tetapi, penglibatan ibu bapa dalam mengendalikan aktiviti bermain matematik awal di rumah bersama anak mereka masih berada tahap sederhana tinggi walaupun mereka mempunyai tahap kepercayaan yang baik dalam kaedah bermain dan tiada kekangan yang kritikal untuk menjalankan aktiviti bermain matematik awal di rumah.

Hasil daripada dapatan kajian di atas, pengkaji ingin menyarankan beberapa cadangan yang boleh dijadikan rujukan dan tindakan penambahbaikan bagi meningkatkan pengetahuan dan penglibatan terhadap kaedah bermain dalam matematik awal kanak-kanak di Malaysia. Dalam kajian ini, pengkaji hanya melihat persepsi ibu bapa yang berasal dari luar pinggir bandar sahaja. Oleh itu, pengkaji menyarankan supaya penyelidikan di masa akan datang supaya dijalankan juga di kawasan bandar supaya dapat dilihat perbezaan demografi, perbezaan pandangan dan pengetahuan serta perbezaan cara mereka mendidik dan menyokong anak mereka dalam perkembangan matematik awal.

Selanjutnya, kajian ini hanya berfokus kepada ibu bapa yang mempunyai anak berumur 3 hingga ke 6 tahun sahaja kerana kesesuaian struktur soal selidik yang dibina adalah berkaitan dengan aktiviti permainan untuk kanak-kanak 3 tahun dan keatas. Dengan itu, kajian di masa akan datang disarankan untuk mempelbagaikan aktiviti permainan

matematik yang merangkumi umur kanak-kanak 1 hingga ke 6 tahun. Oleh itu, kajian ini melengkapikan keseluruhan peringkat umur dalam bidang awal kanak-kanak.

Akhir sekali, penambahbaikan yang boleh dilaksanakan di masa akan datang adalah pengkaji disarankan agar kajian ini dilakukan dalam kajian perhubungan iaitu mengkaji hubungan dan faktor-faktor dalam tajuk kajian yang sama. Dengan dapatan tersebut, kajian mengenai ibu bapa dan matematik awal kanak-kanak dapat diketahui dengan lebih mendalam seperti faktor umur, faktor pendidikan, faktor kesediaan mental oleh ibu bapa.

RUJUKAN

- Abdul Halim Masnan. (2016). *Hubungkait kemahiran penggunaan komputer dengan perisian multimedia ke atas pembelajaran matematik kanak-kanak prasekolah*. August. Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Dasar Pendidikan. (2006). *Pelan Induk Pembangunan Pendidikan (PIPP)*. Kuala Lumpur.
- Cheeseman, J. C. (2019). Young children are natural inquirers: Posing and solving mathematical problems. *Waikato Journal of Education, 24(2)*, 11–22.
- Fauziah Hanim Jalal, Harun, Fairuz Ain Harun, Noraini Ismail, & Nazariah Abd Samad. (2014). Penglibatan ibu bapa dalam pendidikan awal kanak-kanak di Pusat Anak Permata Negara. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-Kanak Kebangsaan, 3*, 36 - 61.
- Fenton, A., MacDonald, A., & McFarland, L. (2016). A strengths approach to supporting early mathematics learning in family contexts. *Australasian Journal of Early Childhood, 41(1)*, 45–53.
- Hart, S. A., Ganley, C. M., & Purpura, D. J. (2016). *Understanding the home math environment and its role in predicting parent report of children's math skills*. 1–30.
- Jaslinah Makantal. (2014). *Perkembangan kemahiran sosial kanak-kanak melalui bermain*. 82–101.
- Jay, T., Rose, J., & Simmons, B. (2018). Why is parental involvement in children's mathematics learning hard? Parental perspectives on their role supporting children's learning. *SAGE Open, 8(2)*, 1–13.
- Kementerian Pendidikan Malaysia. (2016). *Kurikulum Standard Prasekolah Kebangsaan (Semakan 2017)*. Penulis.
- Lin, X., & Li, H. (2018). Parents' play beliefs and engagement in young children's play at home. *European Early Childhood Education Research Journal, 26(2)*, 161–176.
- Malaysia Education Blueprint 2013 - 2025. (2013).
- Missall, K. N., Hojniski, R. L., & Moreano, G. (2017). Parent-child mathematical interactions: Examining self-report and direct observation. *Early Child Development and Care, 187(12)*, 1896–1908.
- Nachiappan, S., Edward Munovah, R. M., Abdullah, N., & Suffian, S. (2017). Perkembangan kognisi dalam kanak-kanak prasekolah melalui teknik bermain. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-Kanak Kebangsaan, 6(1)*, 34–44.
- Norly Jamil (2015). Pemahaman guru pendidikan awal kanak-kanak terhadap konsep awal matematik. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-Kanak Kebangsaan, 4*, 64-80.
- Newman, N., Northcutt, A., Farmer, A., & Black, B. (2019). Epstein's Model of parental involvement: Parent perceptions in urban schools. *Language Teaching and Educational Research, 2(2)*, 81–100.
- Noraini Idris. (2010). *Penyelidikan dalam pendidikan Malaysia*. Mc Graw-Hill (Malaysia) Sdn Bhd.
- Paedah Abd Halim. (2011). *Kepentingan penglibatan ibu bapa dalam aktiviti pembelajaran kanak-kanak di prasekolah*. Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Ramlah Jantan (2016). *Faedah bermain dalam perkembangan kanak-kanak prasekolah (4-6 tahun)*. Perak: Universiti Pendidikan Sultan Idris, December 2013.
- Rizalina Mat Radzi. (2014). *Peranan guru dan ibu bapa merangsang perkembangan sosio emosi kanak-kanak*.
- Shin, C., & Bacotang, J. (2019). Kesan kaedah mengajar terhadap pencapaian awal matematik dalam kalangan kanak-kanak prasekolah. *Jurnal Pendidikan Awal Kanak-Kanak Kebangsaan, 8*, 8–16.
- Zainiah Mohamed Isa. (2017). Modul Literasi: Penglibatan ibu bapa bagi mempertingkatkan pencapaian literasi. *Jurnal Bahasa Dan Sastera Melayu, 241–259*.